VÄRINÄÄ
VARHAISKASVATUKSESSA

Taiteen perusopetusta päiväkodeissa - ideoista toteutukseen

VANTAAN KUVATAIDEKOULUN
JA VANTAAN MUSIIKKIOPISTON
YHTEISHANKE

Tekstit: Sini Anttila-Rodriguez, Ulla Hairo-Lax, Marja Juutinen ja Sopu Oksanen
Taitto ja graafinen suunnittelu: Sini Anttila-Rodriguez
Kuvat: Värinää varhaiskasvatuksessa -hanke

SISÄLLYS

Johdanto 5

Ajatuksia kuvismuskarituntien aloitukseen ja lopetukseen 6

Avaruusmatka 9

Musiikillista keksintää– ideoita toteuttamiseen 18

Yhteistä sykettä etsimässä 20

Piirretään musiikkia 22

Väripeikot 26

Pehmeitä tassuja ja pesiä 32

Villejä valoja, tempoja ja rytmejä 37

JOHDANTO

Värinää varhaiskasvatuksessa -hanke sai alkunsa toiveesta saada taiteen perusopetusta osaksi varhaiskasvatusta vantaalaisiin kunnallisiin päiväkoteihin. Vantaan kuvataidekoulu ja Vantaan musiikkiopisto ideoivat pilottihankkeen, jonka Opetushallitus rahoitti syyskauden 2021 ja vuoden 2022 ajan. Hankkeen perusajatuksena oli kehittää pedagogista toimintaa yhteistyössä taiteen perusopetuksen opettajien ja varhaiskasvatuksen henkilöstön kesken ammatillisen osaamisen ja yhteisopettajuuden pohjalta. Toiminta tarjottiin päiväkotilapsille maksuttomana.

Värinää varhaiskasvatuksessa -hankkeen tavoitteena oli tuoda korkeatasoista ja tavoitteellista taiteen perusopetusta osaksi varhaiskasvatustoimintaa sekä musiikkiopiston, kuvataidekoulun että varhaiskasvatuksen opetussuunnitelmat ja pedagogiset tavoitteet huomioiden. Samalla tavoitteena oli kehittää TPOn ja varhaiskasvatuksen yhteistyötapoja.

Värinää varhaiskasvatuksessa -hankkeessa oli mukana neljä päiväkotia. Niissä kaikissa hanketoimintaa toteutettiin 3–5-vuotiaille lapsille. Kuhunkin päiväkotiin muodostettiin kahdesta kolmeen ryhmää. Kahdessa päiväkodissa toimi muskaria ja kuvataideopetusta yhdistävät kuvismuskariryhmät. Yhdessä päiväkodissa toimi muskariryhmät ja yhdessä kuvataideryhmät.

Päiväkotiryhmien rakenne vaihteli ryhmäkoon, lasten äidinkielen ja erityistä tukea tarvitsevien lasten määrän suhteen. Lasten suomen kielen taito oli vaihteleva. Esimerkiksi yhdessä päiväkodeista lapsista noin 90 % puhui kotonaan muuta kieltä kuin suomea. Yksi mukana olleista päiväkodeista oli ruotsinkielinen. Materiaalit ja tilat olivat lähtökohdiltaan vaihtelevia päiväkodista riippuen.

Reseptikirja koostuu opettajien tuntikuvauksista poimituista tapauskertomuksista, joista jokainen on omanlainen kokonaisuutensa. Kukin kertomus kattaa teeman ympärille kietoutuvan kokonaisuuden tai jonkin innoittavan asian ympärille rakentuvan, tietyllä aikavälillä toteutetun jakson. Tästä poikkeuksena on kaksi lukua, joista ensimmäisessä, Ajatuksia kuvismuskarituntien aloitukseen ja lopetukseen, pohditaan tunnin rakenteen luomista toimivaksi ja turvalliseksi. Toinen näistä luvuista Musiikillista keksintää - ideoita toteutukseen, sisältää ajatuksia luovan toiminnan toteuttamisen erilaisiin tapoihin. Reseptikirjaan valittiin useista kymmenistä tuntikuvauksista sellaiset, joiden koettiin parhaiten kuvaavan Värinää varhaiskasvatuksessa -ryhmien toimintaa.

Kirjanen on tarkoitettu alle kouluikäisiä lapsia opettaville musiikki- ja kuvataidepedagogeille sekä varhaiskasvatuksen henkilöstölle. Teemasisällöistä voi valita yhden tai kahden kerran, tai pidemmän aikavälin kokonaisuuden. Reseptikirja antaa eväitä musiikin ja kuvataiteen opetuksen perusteisiin sekä useita vinkkejä digitaalisten välineiden käyttöön pienten lasten opetuksessa.

HAUSKOJA HETKIÄ KUVATAITEEN JA MUSIIKIN PARISSA!

AJATUKSIA KUVISMUSKARITUNTIEN ALOITUKSEEN JA LOPETUKSEEN

Päiväkotien Värinää-kuvismuskariryhmät alkoivat usein yhteisellä alkulaululla, joka pysyi samana koko lukuvuoden ajan. Lapsille ja aikuisille tuttu alkulaulu auttoi kaikkia keskittymään yhteiseen tekemiseen ja toimi myös yhteisenä tervehdyksenä. Alkulaulun aikana jokainen lapsi sai oman pienen hetkensä, esimerkiksi keksiä oman liikkeen, jonka kaikki toistivat yhdessä. Muita tapoja aloittaa ryhmäkerta oli toisten tervehtiminen, loru, leikki, taputus tai vaikka liike ja tuttu musiikki. Toisten äärelle pysähtyminen ja toistuva rutiini loivat turvallisuuden tunnetta, minkä jälkeen oli hyvä jatkaa päivän muuhun toimintaan. Ryhmäkertojen päätteeksi laulettiin loppulaulu.

Eräässä päiväkodissa Värinää-muskari päättyi yhteiseen rentoutumishetkeen. Kun rentoutus jäi kerran tekemättä, kyseli eräs lapsista heti sen perään.

Laulu tai muu yhteinen, samanlaisena toistuva toiminta auttoi lapsia ja aikuisia siirtymisessä seuraavaan tuokioon. Näitä toimintaa tukevia rutiineja mietittiin yhdessä varhais- ja taidekasvattajien kanssa. Rutiinien merkitys korostui, kun muu toiminta haastoi toimimaan luovasti uusien asioiden parissa.

TAVOITTEET

- yhteiseen tekemiseen keskittyminen
- jokaisen mukanaolijan huomioiminen
- turvallisuuden tunteen luominen
- ryhmäytyminen

LEIKILLISYYS JA HUUMORI LUOVAT YHTEISÖLLISYYTTÄ

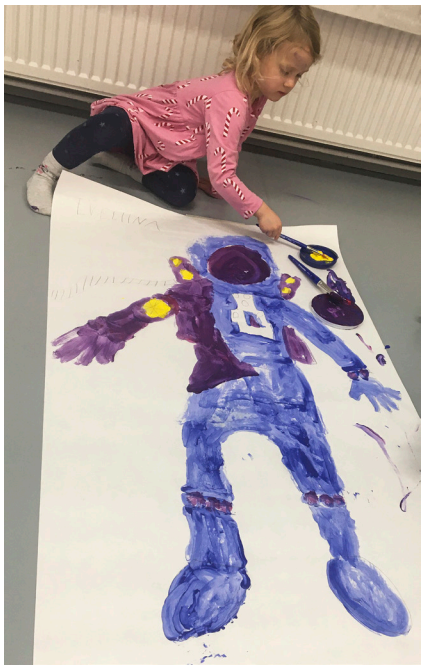
YHTEINEN SYKE TUKEE RYHMÄYTYMISTÄ

ALKURUTIININ VOI LUODA YHDESSÄ RYHMÄN KANSSA

EVELIINA

AVARUUSMATKA

11 opetuskerran kokonaisuus
5-vuotiaiden ryhmät, n. 10–15 lasta/ryhmä

Päiväkodin kuvataidetoiminnan teemaksi valittiin avaruus. Taidetoimintaa ohjasivat päiväkodin taidepedagogi ja hankkeen kuvataideopettaja yhdessä päiväkodin henkilökunnan kanssa. Avaruus-teemaa käsiteltiin koko hankkeen ajan eri näkökulmista monipuolisesti, erilaisia kuvataiteen materiaaleja käyttäen. Toimintaan osallistui samaan aikaan kahden ryhmän 5-vuotiaat, joten opetussisältöjä suunniteltaessa tavoitteina olivat myös tutustuminen, ryhmäytyminen ja kaveritaitojen opettelu.

Toiminnan runko toistui samanlaisena koko kauden ajan, vaikka tekemisen tavat ja materiaalit vaihtelivat. Avaruusteemaan virittäydyttiin tunnin alussa usein kuvien ja videoiden avulla ennen taiteilemaan ryhtymistä. Jos aikaa oli jäljellä, yhteisen siivoamisen jälkeen saatettiin katsella valmistuneita töitä. Tunnin lopussa sanottiin vielä yhdessä "moikat".

ASTRONAUTIN AVARUUSPUKU

Kaksi opetuskertaa

TAVOITTEET

- yhteistyön harjoittelu
- astronautin asuun tutustuminen
- oman puvun suunnittelu
- yksityiskohtien tutkiminen
- värien nimien opettelu
- välivärien sekoittaminen
- ääriviivan sisällä pysyminen maalatessa

MATERIAALIT

- lyijykynä
- rullapaperi
- pullopeitevärit ja siveltimet
- kuvia avaruuspuvuista

Tunnin alussa katsottiin video astronautista kuukävelyllä. Oman puvun suunnitteluun valmistauduttiin tutkimalla avaruudessa tarvittavaa asua kuvien avulla. Mitä osia asuun kuuluu? Ainakin kypärä, haalari ja saappaat. Yhdessä katsottiin, miten rullapaperilla makoilevan kaverin ääriviivat on paras piirtää. Sormien on hyvä olla harallaan, jotta astronautti saa hanskat eikä lapasia. Varpaat kannattaa kääntää sivulle, jolloin jalkaterän muoto tulee paperille saappaita varten jne.

Ohjeiden jälkeen lapset saivat parin ja jokainen piirsi paperiin kaverin ääriviivat. Sitten vuoroa vaihdettiin. Pukuun tarvittavia osia tutkittiin kuvista aikuisten tuella. Piirtäminen aloitettiin isoista osista pienempiin yksityiskohtiin omassa tahdissa edeten.

Seuraavalla viikolla avaruuspuvut saivat pintaansa väriä. Maalaaminen aloitettiin värien nimien kertaamisella. Värien sekoittamista muisteltiin. Sitä kokeiltiin ensin yhdessä, sen jälkeen vielä uudelleen lasten hakiessa maaleja ja heidän maalatessaan. Väriä levitettäessä harjoiteltiin myös puvun rajojen sisällä pysymistä. Pian oli valmiina kirjava rivi avaruuspukuja, jotka ripustettiin esille päiväkodin käytävälle.

AVARUUSRAKETIN RAKENTELUA

Kolme opetuskertaa

Avaruusrakettien rakentelussa lapset pääsivät harjoittelemaan kolmiulotteisen työn tekemistä kierrätettyjen materiaalien avulla. Kolmen kerran tehtävässä harjoiteltiin myös pitkäjänteistä työskentelyä ja omatoimisuutta. Avaruusmatkailun maailmaan eläydyttiin tunnin alussa rakettiaiheisen videon avulla. Eri työvaiheet oli suunniteltu niin, että jokainen lapsi saattoi edetä omaan tahtiinsa. Kun yksi vaihe oli valmis, sai ohjeet ja välineet seuraavaan vaiheeseen.

Rakettien runkona toimivat päiväkodista kerätyt maitotölkit, korkit sekä jogurtti- ja rahkapurkit. Rakentaminen aloitettiin tölkeistä, joiden jokaiselle sivulle liimattiin kangasta. Kankaanpalan mittaamista ja leikkaamista havainnollistettiin ja harjoiteltiin aikuisten kanssa.

Kankaan päälle suunniteltiin yksityiskohtia, koristeita, ikkunoita ja ovia puisista askartelutikuista. Puiset, paperiset ja kankaiset osat liimattiin muoviliimalla. Muoviset ja metalliset osat, kuten napit, näppäimet ja pillit, kiinnitettiin kuumaliimalla aikuisen avustuksella. Lapset nauttivat osien etsimisestä ja tekivät löytöjä, joita esittelivät kavereilleen. Maitotölkkiin saatiin vielä lisää raketin muotoa, kun tunnin lopuksi sen päähän kiinnitettiin jugurttipurkki.

Kolmannella kerralla raketit saivat upean viimeistelyn. Yksityiskohtia maalattiin kullan, hopean ja neonvärisellä maalilla. Loistoa ja tähtipölyä lisättiin glitterliimalla ja pimeässä hohtavalla maalilla. Maalauksessa harjoiteltiin tehtävään sopivan kokoisen siveltimen valintaa. Isoille pinnoille väriä on helpompi levittää isolla siveltimellä. Yksityiskohtiin kannattaa valita pieni sivellin.

Rakettien valmistuttua, niitä ihailtiin yhdessä. Uudet jännittävät materiaalit tuottivat iloa ja riemua. Esimerkiksi pimeässä hohtavan maalin tehoa käytiin testaamassa pimeässä komerossa.

TAVOITTEET

- omatoimisuuden ja pitkäjänteisen työskentelyn harjoitteleminen
- kolmiulotteisen työskentelyn harjoitteleminen

MATERIAALIT

- maitotölkit
- jogurtti/rahkapurkit
- kangas
- askartelutikut
- neon- ja metalliset akryylivärit
- glitterliima
- pimeässä hohtava maali

KAVERINA AVARUUSOLIO

Yksi opetuskerta

TAVOITTEET

- ystävänpäivän juhlistaminen
- Tutustuminen paremmin toisen ryhmän lapsiin
- yhteistyön harjoitteleminen
- laskemisen harjoitteleminen
- kaveritaitojen harjoitteleminen
- suomen kielen harjoitteleminen

MATERIAALIT

- rullapaperi
- tussit
- lyijykynä
- teippi
- piirrostulosteita avaruusolennoista (mm. Papunetin yksinkertaisia kuvia)

Ystävänpäivän kunniaksi suunniteltiin tehtävä, jossa harjoiteltiin yhteistyötaitoja. Kuvataidetehtävässä yhdistyi monia muitakin tavoitteita, kuten matematiikan (esim. silmien laskeminen), suomen kielen ja kaveritaitojen harjoittelu.

Tunnin aluksi leikittiin yhteinen alkuleikki ringissä istuen. Pallo kulki lapselta toiselle. Omalla vuorollaan lapsi kertoi oman nimensä ja lempieläimensä ja heitti sen jälkeen pallon seuraavalle. Tutustumisleikin jälkeen arvottiin kaverit. Uuden kaverin kanssa piirrettiin puolikas vartalo rullapaperilla makoillen. Kun parin ääriviivat olivat paperilla, alkoi avaruusolentokaverin piirtäminen. Parilta kysyttiin kysymyksiä, kuten “mikä on pukusi väri, kuinka monta silmää sinulla on, minkä värinen nenä ja montako suuta sinulla on?” Aikuiset tukivat pareja kysymysten esittämisessä ja auttoivat piirtämisessä. Kuvatulosteet avaruusolennoista olivat apuna kysymyksiä keksittäessä. Yhteistyö sujui monilta pareilta hienosti ja ryhmäytymistä tapahtui lyhyessä ajassa. Piirtämisen jälkeen oli hetki aikaa leikkiä uuden kaverin kanssa.

OMA PLANEETTA

Kaksi opetuskertaa

Tällä kerralla lapset pääsivät muovailemaan kolmiulotteista muotoa ja tutustumaan uuteen materiaaliin, paperimassaan. Alussa katseltiin kuvia ja videoita planeettojen ja kuun pinnasta sekä tutkittiin, miltä kraatterit näyttävät. Opettajat näyttivät pyöreän muodon tekemistä sanomalehdestä. Lehden aukeamia rypistettiin aluksi mahdollisimman pieneksi palloksi, jonka jälkeen sanomalehteä lisättiin kerroksittain pallon kokoa kasvattaen. Pallo saatiin lopulta pysymään kasassa teippaamalla pinnalle maalarinteippiä. Pallon pinnalle levitettiin “avaruuslimaa” eli paperimassaa. Paperimassa oli monelle lapselle uusi materiaali ja vähän “ällöä”, mutta muotoilu onnistui siitä huolimatta hyvin. Planeetan pintaan sai hienoja kraattereita, kun paperimassaa paineli sormella. Tehtävä selvästi motivoi lapsia ja tunnilla naurettiin paljon.

Seuraavalla viikolla, planeettojen kuivuttua, oli vuorossa niiden maalaus. Aluksi kerrattiin päävärit, välivärien sekoittaminen ja värien taittaminen. Maalaamista ja siveltimien käyttöä harjoiteltiin mielikuvien avulla. Maalatessa oltiin tarkkoina kuin haukat, jotka näkevät pienetkin asiat korkealta. Haukan silmillä katsottuna saatiin paperimassan pinta värin peittoon. Maalia siveltiin siveltimellä kuin kissaa silitettäen. Kissakaan ei tykkäisi tökkimisestä tai kovakouraisesta kohtelusta. Maalin kuivuttua lisättiin pienemmällä siveltimellä vielä yksityiskohtia pimeässä hohtavalla maalilla ja glitterliimalla. Ripustusta varten planeettoihin liimattiin kuumaliimalla narut.

TAVOITTEET

- oman työn itsenäinen suunnittelu
- kolmiulotteisen työskentelyn harjoittelu
- uuteen materiaaliin (paperimassa) tutustuminen
- siveltimen käytön harjoittelu
- värien sekoittamisen harjoittelu

MATERIAALIT

- sanomalehti
- maalarinteippi
- paperimassa (ohje s.34)
- pullopeitevärit
- glitterliima
- pimeässä hohtava maali
- narua
- kuvia kuun pinnasta

OHJEIDEN ANTAMINEN HAUSKOJEN MIELIKUVIEN KAUTTA TOIMII HYVIN MYÖS KUVATAIDEOPETUKSESSA. SIVELTIMELLÄ SIVELY, “KUIN KISSA SILITTÄISI”, SAA MAALAUSJÄLJESTÄ TASAISEMMAN. “HAUKANSILMÄT” NÄKEVÄT TARKASTI YKSITYISKOHDAT.

PLANEETTA AVARUUSMYRSKYSSÄ

Yksi opetuskerta

Edellisillä kerroilla pääosassa oli ollut työskentely pöydän ääressä, joten tällä kerralla haluttiin käyttää enemmän tilaa, liikkua ja tehdä suuressa koossa jotain yhteistä. Maalaamishetkeen otettiin mukaan musiikki.

Salissa lapsia odotti valkoinen planeetta, suuri ympyrän muotoinen lattiaan teipattu paperi. Lapset miettivät, mitä kaikkea suurelta planeetalta voisi löytyä. Olisiko se jotain mielikuvituksellista vai todellista, kuten jokia, kraattereita tai vaikka huvipuisto? Lapset valitsivat itselleen paikan suurelta paperilta ja maalasivat omia ideoitaan paperille musiikin soidessa.

Seuraavaksi musiikki pysäytettiin hetkeksi ja lapset kerääntyivät planeetan reunoille istumaan. Maalausta jatkettiin tarinan avulla. Tarinassa planeettaa lähestyi avaruusmyrsky, jota lähdettiin maalaamaan musiikin tahdissa kukin lapsi vuorollaan. Taidepedagogin esimerkin mukaan planeettaa roiskemaalattiin avaruusmyrskynä sen ympäri kiertäen. Vuoroaan odottavat lapset tarkkailivat jännittäen, kenen maalaamalle alueelle myrsky osui.

Musiikki loi tunnelmia maalaukseen ja rauhoitti tai villitsi maalareiden liikkeitä. Lattialle päätynyt "myrsky" siivottiin "avaruusimurilla", eli mopilla. Monissa tehtävissä oli harjoiteltu paljon hienomotoriikkaa, mutta tässä maalauksessa lapset pääsivät maalaamaan uudella tavalla. Se innosti monia, mutta erityisesti niitä lapsia, joille yksityiskohtaisempi tekeminen oli ollut haastavaa.

TAVOITTEET

- suuren yhteismaalauksen tekeminen
- toiminnallisen maalaamisen harjoitteleminen, liikettä ja roiskintaa (action painting)
- elämyksellisyys
- musiikin tahdissa työskentely

MATERIAALIT

- rullapaperi
- teippi
- pullopeitevärit
- siveltimet

AVARUUSOLENNOT NÄYTTÄMÖLLÄ

kaksi opetuskertaa

TAVOITTEET

- kaveritaitojen, yhteistyön ja yhdessä sopimisen harjoitteleminen
- yhdessä tekemisen ja sopimisen lisääminen toimintaan
- saksitaitojen harjoitteleminen
- tabletilla kuvaamisen harjoitteleminen ja kuvan rajaaminen haluttuun kohteeseen

MATERIAALIT

- värikartonki
- värikynät
- sakset
- liima
- muovailuvaha
- tabletti kuvausta varten

Tunnin alussa tutkittiin videon avulla, mitä kaikkea mitä avaruudesta voisi löytyä, kuten planeettoja, komeetta, tähtiä, avaruusalus jne. Lapset toimivat 3–4 lapsen pöytäryhmissä, joissa tekemistä oli tukemassa aina yksi aikuinen. Jokaisella ryhmällä oli oma kartonki, johon avaruustaustaa alettiin yhdessä rakentaa. Väripapereihin piirrettiin värikynillä tähtiä ja planeettoja sekä muuta avaruusmaisemaan kuuluvaa. Piirretyt muodot leikattiin irti kartongista ja liimattiin taustaan. Ennen liimaamista kysyttiin vielä omalta ryhmältä, sopiiko suunniteltu paikka kaikille. Avaruusmaisema rakentui yhteistyössä ja samalla tuli harjoiteltua saksitaitoja.

Seuraavalla kerralla suunniteltiin ja muovailtiin oma avaruusolento. Oma olento kuvattiin avaruustaustaa vasten. Lapsia ohjattiin toimimaan tablettien kanssa rauhallisesti. Kuvan rajaamisessa kokeiltiin erilaisia tapoja. Yhdessä otettuja kuvia katseltiin aikuisen avustuksella.

MUSIIKILLISTA KEKSINTÄÄ - IDEOITA TOTEUTTAMISEEN

Yksittäinen tunti tai pidemmän jakson kokonaisuus

3–5-vuotiaiden ryhmät

Värinää varhaiskasvatuksessa -hankkeessa lapset ovat päässeet luomaan omaa musiikkia monin, tavoin. Kuvismuskareissa apuna on käytetty mm. lasten piirustuksia, post-it lappuja, iPad -sovelluksia, perkussiosoittimia ja pianoa.

Loopy HD -sovelluksella voi esimerkiksi nauhoittaa pieniä äänipätkiä tai tallentaa instrumentin ääntä ja soittaa niitä joko yksi kerrallaan tai yhtä aikaa. Sovelluksen avulla lapset loivat äänimaailmoja esimerkiksi Peikkolaulun taustalle.

Internet-selaimesta löytyvä Chrome music lab sisältää useita musiikkisovelluksia. Värinää-hankkeessa kokeiltiin Kandisky-nimistä ohjelmaa, jossa musiikkia voi tehdä Ipadin näytölle piirtämällä. Ohjelmassa on erilaisia kuviota ja viivoja, jotka soivat eri tavoin. Ohjelma sopii hyvin käytettäväksi myös aivan pienten lasten kanssa.

Säveltämiseen voi käyttää myös erilaisia toiminnallisia tapoja. Eräässä ryhmässä säveltämiseen käytettiin post-it lappuja. Niistä rakennetulla polulla tietyt post-it laput niitä osoittavan soittimen soittamista. Lapset saivat ensimmäisellä kerralla kävellä lappuja pitkin, ja aikuiset soittivat nimettyä soitinta lapsen kävellessä sitä merkitsevän lapun päällä. Myöhemmin aikuiset kävelivät lappujen päällä, ja lapset puolestaan soittivat. Kävelemällä monta kertaa saman lapun päältä saattoi saada aikaan erilaisia rytmejä.

Erässä ryhmässä säveltämiseen käytettiin lasten maalaamaan maisemaan kiinnitettyjä erivärisiä kukkia. Jokainen kukka symboloi tiettyä säveltä pianolla. Värejä ja säveliä oli viisi. Lapset pääsivät vuorotellen osoittamaan kukkia malleteilla, jolloin musiikkipedagogi soitti samanvärisen sävelen pianolta. Näin syntyi melodioita, jokaiselle lapselle omanlaisensa.

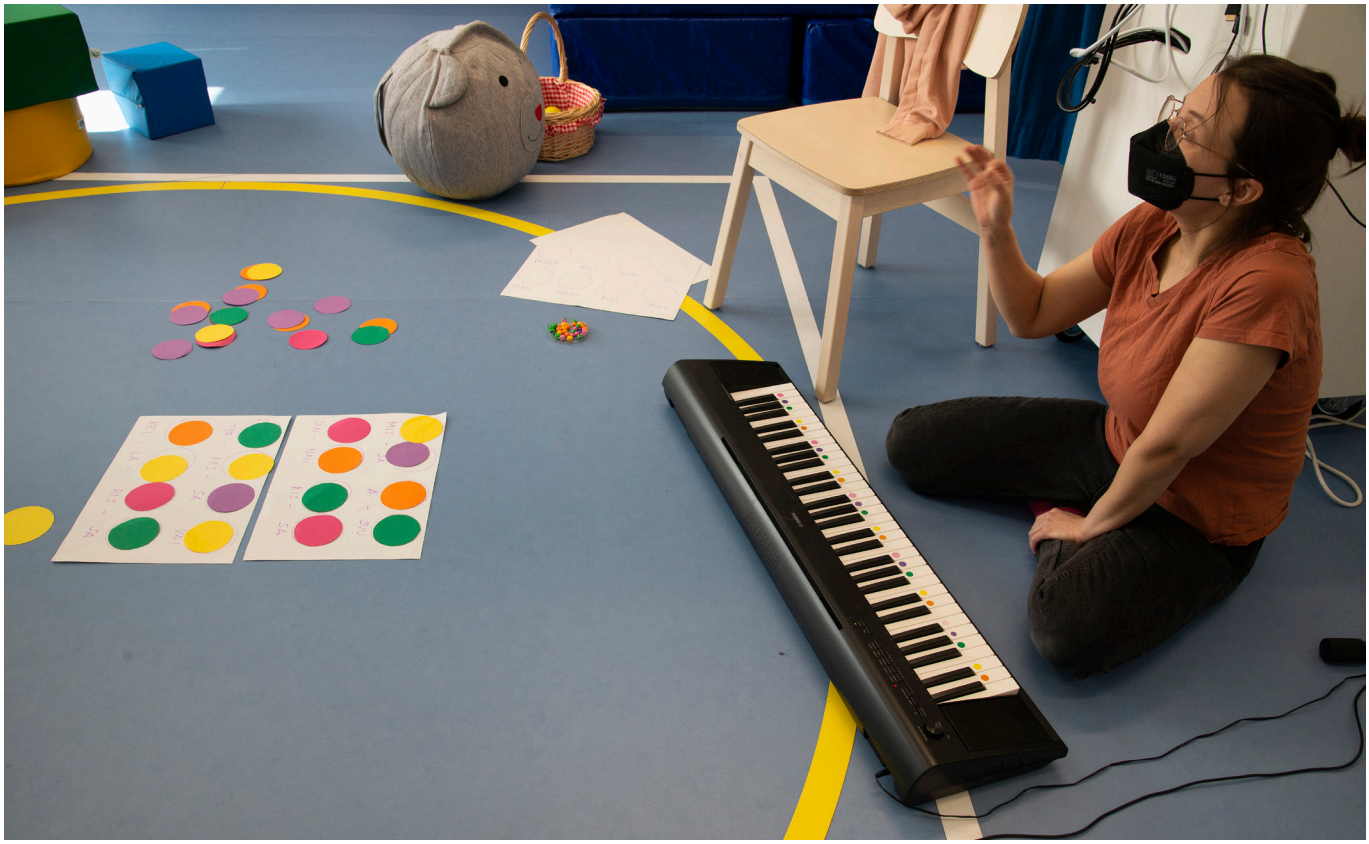
IPAD – SOVELLUKSIIN ON HYVÄ TUTUSTUA HUOLELLA ETUKÄTEEN. SÄVELTÄESSÄ TILANTEEN TULISI SOLJUA PEHMEÄSTI ETEENPÄIN.

TAVOITTEET

- Oman musiikillisen keksimisen mahdollistaminen luontaisella ja helpolla tavalla.
- Erilaisten työvälineiden ja työtapojen hyödyntäminen musiikin tuottamisessa.

VÄLINEET

- iPad
- Tarralappuja
- Kukkakuvia

YHTEISTÄ SYKETTÄ ETSIMÄSSÄ

Useamman viikon mittainen, yhden laulun ympärille syntynyt muskarikokonaisuus
4-vuotiaiden ryhmä

Lopputalvesta Värinää -ryhmät aloittivat Min lilla kråksång -laulun opettelun. Prosessi huipentui keväiseen Värinäviritys -juhlaan. Laulu oli yksi yhteiseen juhlaan valikoituneista, lapsille ja aikuisille mieleisistä lauluista. Kråksång auttoi lapsia löytämään yhteisen sykkeen, joka tuki ryhmäläisten yhteyttä toisiinsa. Myös rakenne, jossa jokaisella eläimellä on oma säkeistönsä, tuki lasten vuorosoittoa.

PERUSSYKE JA KEHORYTMIT

Min lilla kråksång -laulussa on kolme eri eläintä, varis, hirvi ja hyttynen, joilla jokaisella on oma säkeistönsä. Kaikkien säkeistöjen melodia on samanlainen, mutta jokainen eläin esittää laulun omassa tempossaan. Ensimmäisellä kerralla pieni varis tuli tervehtimään lapsia laulun harjoittelun aluksi.

Kråksång esiteltiin soittamalla kehorytmejä laulun perussykkeessä. Variksen säkeistössä taputettiin käsiä yhteen, hirven säkeistössä tömistettiin ja hyttysen säkeistössä taputettiin yhteen kahta sormea. Laulettaessa säkeistöjä eri tempoissa, myös perussyke vaihtui. Kun laulua oli ensin säestetty kehorytmeillä, soitettiin säestys seuraavaksi rytmikapuloilla.

TAVOITTEET

- Ryhmäytyminen
- Yhteisen sykkeen löytäminen

VÄLINEET

- rytmikapulat
- rummut
- triangelit

MUSIIKIT

- Min lilla kråksång, säv,. & san. Jujja ja Tomas Wieslander

SOITTIMET MUKAAN

Viikon kuluttua lapsia tuli tervehtimään suuri varis. Kråksång laulettiin ja sitä säestettiin ensin kehorytmeillä. Kehorytmit, taputukset ja tömistykset eri eläinten säkeistössä olivat samat kuin edellisellä kerralla. Sen jälkee Kråksången -säestykseen lisättiin soitin jokaiselle eläimelle: varikselle kapulat, rummut hirvelle ja hyttyselle triangeli. Kaikki lapset pääsivät soittamaan ja laulu laulettiin useita kertoja, jonka jälkeen soittimia vaihdettiin.

SOITTIMIA JA KAIKURYTMEJÄ

Kolmannella viikolla Kråksången -laulua jatkettiin kuten edellisillä kerroilla, ensin kehorytmein ja sitten soittimin. Lapset jakautuivat ryhmiin eri eläinten mukaan. Soittimilla soitettiin myös erilaisia kaikurytmejä.

Seuraavaksi harjoiteltiin soittamaan kapuloilla neljäsosanuotteja, rummuilla puolinuotteja ja triangeleilla kahdeksasosanuotteja. Varis-säkeistössä soitettava rytmi oli laulun perussyke (nel-

KUN JOKAISELLA ELÄIMELLÄ ON LAULUSSA OMA SÄKEISTÖNSÄ, JOTA SOITTAVAT TIETYT LAPSET RYHMÄSSÄ, ON OMAA SOITTOVUOROA HELPOMPI ODOTTAA.

jäsosanuotit), hirven säkeistössä puolet hitaampi (puolinuotit) ja hyttysen säkeistössä kaksi kertaa variksen rytmiä nopeampi (kahdeksasosanuotit). Neljäsosa- ja kahdeksasosanuottien soittaminen oli lapsille helpompaa kuin puolinuottien, mitä voi selittää lasten usein nopeampi sisäinen syke. Instrumenttien soitto tallennettiin Loopy HD-ohjelmalla.

Kehittämispäivässä päiväkodin kaikki kasvattajat säestivät Kråksång-laulua ukuleleilla D- ja A-duurisoinnuilla. Sävellajiksi valittiin D-duuri siitä syystä, että se on lauluissa usein havaittu lasten äänialalle sopivaksi sävellajiksi.

YHTEINEN JUHLA LÄHESTYY

Laulun opettelu eteni useamman Värinää-tapaamisen aikana. Kråksång-laulun kaikurytmejä päästiin harjoittelemaan jokaisen eläin- ja soitinryhmän oman soolon muodossa. Yksi lapsista sai soittaa omalla soittimellaan oman eläinjoukkonsa soolorytmin, jonka toiset lapset sitten toistivat kaikuna hänen perässään.

Värinävirityksessä Min lilla kråksång laulettiin ulkona pidetyssä juhlassa, jossa juhlaväki istui suuressa kaaressa kaikki toisensa nähden. Oman rytmisoolon soittamista oli harjoiteltu Värinää-muskarissa monesti ja Värinävirityksessä innokkaita sooloilijoita oli useita. Improvisoidun soolon esittäminen oli tuttua ja turvallista myös juhlassa.

PIIRRETÄÄN MUSIIKKIA

1-3 kuvismuskarikerran kokonaisuus
3-5 –vuotiaiden ryhmä

Musiikillinen keksintä syntyi näillä tunneilla päiväkotiin tuodun uuden instrumentin, pianon, innoittamana. Soittamiseen yhdistyi luontevasti myös kuvan tekeminen. Kuvan ja musiikin tuottamista tehtiin lisäksi iPadin hauskalla sovelluksella. Tabletilla tuotettiin ääntä, mikä innosti lapsia myös tanssimaan.

PIANO SAAPUU

Tammikuussa päiväkodille toimitettiin Värinää varhaiskasvatuksessa -hankkeen soittimistoon kuuluva sähköpiano. Osa lapsista innostui kuultuaan pianon ääntä ja halusi heti kokeilla, millaisia ääniä siitä lähtee. Yhdessä musiikkipedagogin kanssa päiväkodin varhaiskasvatuksen opettaja ohjasi lapsia soittamisessa ja instrumentin tutkimisessa.

LAPSET TAHTOVAT SOITTAA

Toive soittaa pianoa nousi ryhmäläisten keskuudesta uudestaan seuraavalla kerralla. Värinää-taidepedagogien kesken halusimme kuunnella ryhmän toivetta ja nostaa sen yhden tapaamisemme teemaksi. Päätimme antaa lapsille aikaa soittaa ja tutkia pianoa rauhassa ja piirtää kuulemaansa musiikkia.

TAVOITTEET

- Digitaalisten työskentelytapojen hauska hyödyntäminen
- Kokeilu, keksiminen ja spontaani tuottaminen
- Improvisointi

VÄLINEET

- piano (tai jokin soitin, jolla voi soittaa melodioita)
- paperia, värikyniä
- iPad, Chrome music lab-sovellus, Kandisky-ohjelma

MUSIIKIN PIIRTÄMISTÄ IPADILLA

Jakauduimme yhteisen alkulaulun jälkeen kahteen ryhmään. Noin 20 minuutin kuluttua puolikkaat ryhmät vaihtoivat paikkaa. Näin kaikki pääsivät vuorollaan soittamaan ja piirtämään.

Toinen ryhmä jäi saliin säveltämään Chrome music labin, internet-selaimesta löytyvän ohjelmiston, avulla. Ohjelmista valittiin Kandinsky-ohjelma, jossa piirtämällä kuvioita sormella luodaan ääniä, joista muodostuu sävellys. IPadin näyttö heijastettiin videotykillä valkokankaalle niin, että lapset pystyivät seuraamaan piirtämistä omaa vuoroa odotellessaan. Tabletille piirtäminen tuntui kiinnostavan kaikkia. Piirrettäessä syntyvät äänet naurattivat lapsia. Kun sävellys lähti soimaan, alkoivat vuoroaan odottavat lapset spontaanisti tanssimaan. Sama toistui jokaisen piirtäjän kohdalla, mikä toi piirtämiseen lisää hauskuutta. Kavereiden viihdyttäminen ja tanssiin osallistuminen tuntui olevan yhtä tärkeää kuin piirtäen säveltäminenkin. Ohjelma on helppokäyttöinen ja yllätyksellinen. Esimerkiksi piirrettäessä pyöreä muoto, sen keskelle ilmestyy silmät ja ääni, joka soittimen sijaan muistuttaa yllättäen ihmisääntä. Kaikki lapset oppivat ohjelman käytön nopeasti.

IMPROVISOINTIA PIANOLLA JA MUSIIKIN KUVITTAMISTA

Toinen ryhmä improvisoi vuorotellen pianolla ja piirsi kuulemastaan musiikista kuvia. Lapsille tarjottiin mahdollisimman omaehtoisesti mahdollisuus tutkia pianoa, siitä lähteviä ääniä ja instrumentin tuntua. Improvisoidessaan lapset saivat mahdollisuuden omaan musiikilliseen ideointiin. Jokainen lapsi pääsi vuorollaan pianon ääreen yhdessä musiikkipedagogin kanssa. Soitettiin yhdessä - välillä ihan mitä mieleen juolahti.

Huoneen keskellä oli pyöreä pöytä, jolla oli kyniä ja paperia ja tuoli jokaiselle lapselle. Pöydän ääressä ne lapset, jotka eivät olleet soittovuorossa, saivat piirtää paperille vapaasti mitä musiikki toi heidän mieleensä. Soittajan lopetettua soittovuoronsa, muut saivat näyttää mitä olivat piirtäneet ja kertoa siitä muutamalla sanalla soittajalle.

TANSSITTAA

Pianoimprovisaatio toteutettiin myös toisen päiväkotiryhmän kanssa, vaikkei ryhmässä ollutkaan herännyt samanlaista koko ryhmän yhteistä innostusta pianon soittoon. Jokainen ryhmän lapsi innostui silti päästessään keksimään omaa musiikkiaan yhdessä musiikkipedagogin kanssa. Kun muutama ryhmässä ollut lapsi ei enää jaksanut piirtää kuulemaansa, he ryhtyivät tanssimaan kavereiden tekemän musiikin tahtiin. Lopulta koko ryhmä oli tanssimassa samalla kun toiset soittivat vuorotellen pianoa. Lasten toive tanssista toteutui ja ryhmän omat aikuiset tanssivat ja tunnelmoivat lasten mukana.

OMAA MUSIIKKIA TUTKIMASSA

Yhteisesti improvisoitaessa lapset aloittivat soittamisen ja musiikkipedagogi vastasi lasten musiikilliseen aloitteiseen soittamalla lapsen keksimään melodiaan sopivaa ostinatoa, eli toistuvaa säestyssävelkuviota, matalammasta oktaavista. Jokainen syntynyt kappale oli erilainen, sillä lapset valitsivat soittaa kukin omalla tavallaan, mikä vaikutti säestyksen syntyyn. Sen päälle lapset jatkoivat uuden keksimistä. Uudet ideat vaikuttivat puolestaan säestykseen, ja niin yhteinen kappale syntyi hetkessä ilman aiempaa kokemusta pianonsoitosta.

Läsnä olleet aikuiset ja lapset nauttivat yhdessä siitä, kuinka ihanaa, monenlaista musiikkia ja selkeitä melodioita lapset keksivätkään. Säestysostinato rauhoitti lapset tutkimaan pianoa ja parhaimmillaan tuki heidän musiikillista keksimistään silloin, kun se oli heidän oman ideansa päälle rakentuvaa ja antoi tilaa yksinkertaisuudellaan. Musiikki taas auttoi piirtämässä olleita lapsia syventymään omaan tekemiseensä. Lasten aloitteesta syntyi ryhmän yhdessä jakama musiikillisen keksinnän ilo.

SÄESTYSOSTINATO RAUHOITTI LAPSET TUTKIMAAN PIANOA JA PARHAIMMILLAAN TUKI HEIDÄN MUSIIKILLISTA KEKSIMISTÄÄN SILLOIN, KUN SE OLI HEIDÄN OMAN IDEANSA PÄÄLLE RAKENTUVAA JA ANTOI TILAA YKSINKERTAISUUDELLAAN.

VÄRIPEIKOT

3–4-vuotiaiden, sekä 5-vuotiaiden ryhmä, noin 10 lasta/ryhmä. Kolmen kuvismuskarikerran kokonaisuus

Kevään kuvismuskareiden teemana oli luonto ja Väripeikot. Teema sai inspiraationsa Peikonpojan värikätkö -kirjasta (kirj. Petra Szabo), jota oli luettu ryhmässä. Varhaiskasvatuksen opettajat johdattelivat lapset pohtimaan, miksi kaikkia lähiluonnon tuttuja eläimiä ei voi nähdä talvella. Pieni peikko-sorminukke ilmestyy tutkimaan lasten kanssa lumihangella näkyviä jälkiä. Eläimet pääsivät savityöskentelyn aiheeksi ja niistä laulettiin sekä musisoitiin. Kevään edetessä keskityttiin peikkoaiheeseen sekä väreihin kuvataiteen ja musiikin keinoin.

PEIKOT SUKELTAVAT VÄRIEN JA MUSIIKIN MAAILMAAN

Peikkoteemaan sukellettiin Peikkojumpalla varhaiskasvatuksen opettajan johdolla. Jumppa oli lapsille tuttu ja mieluisa. Laulun “pyllistää”-sana aiheutti jokaisella kerralla jumppaajissa iloisen hihittelyn. Toimintaa jatkettiin pienryhmissä (2x15min), jotta jokainen lapsi sai tarvitsemansa tuen ja oman soittovuoron odottelu ei kävisi pitkäksi. Osa ryhmästä siirtyi kuvataideopettajan kanssa pöytien ääreen peikkonaamareiden tekoon ja osa musisoi toisessa tilassa musiikkipedagogin kanssa.

Ennen maalaamisen aloittamista pohdittiin hetki peikkojen piirteitä. Millaisia osia peikon kasvoihin voisi tarvita? Ehkä jotain näkemiseen, jotain kuulemiseen, jotain puhumiseen ja jotain haistamiseen tarvittavaa. Seuraavaksi aloitettiin värien sekoittelu. Pullopeiteväreistä lapset tunnistivat päävärit,

TAVOITTEET

- väreihin ja materiaaleihin liittyvä kokeilu ja tutkiminen
- eri värisävyjen nimeäminen
- välivärien sekoittaminen pääväreistä
- roolin ottaminen, eläytyminen ja leikki

MATERIAALIT JA TARVIKKEET

- kartonkia
- pullopeitevärit
- värikartonkia, höyheniä, silkkipaperia
- tabletti videon kuvaukseen ja Loopy HD -sovellus äänittämiseen
- boomwhackerit ja muut soittimet
- huivit

sekä mustan ja valkoisen. Myös välivärien nimet tiedettiin hyvin. Lapset miettivät, mitä värejä pöydältä puuttui ja kokeilivat sekoittaa niitä. Myös omien lempivärien, kuten vaaleanpunaisen, vaaleansinisen, lilan ja harmaan sekoittamista harjoiteltiin. Aivan lopuksi yksi lapsista kysyi “miten sitä ruskeaa sitten saadaan?” Hän päätyikin testaamaan aikuisen avustuksella ruskean sävyn syntymistä. Lapset juttelivat omista suosikkiväreistään, joita alkoi näkyä naamareiden pinnassa. 3–4-vuotiaiden ryhmässä naamariin haluttiin mahdollisimman montaa väriä ja värien sekoittamista testattiin myös kartongin pinnassa. 5-vuotiaiden maalaaminen oli harkitumpaa ja värejä valittiin huolella. Naamareiden teko jatkui seuraavalla tunnilla maalin kuivuttua.

Samaan aikaan toisessa pienryhmässä äänitettiin lasten soittoa Loopy HD -ohjelman avulla. Musiikkipedagogi esitteli lapsille ohjelman toimintaa. Sen jälkeen sitä kokeiltiin yhdessä. Aluksi loopeille äänitettiin käsirumpujen ja rytmimunien ääntä. Lapset odottivat hienosti omaa vuoroaan ja antoivat toisilleen soittorauhan. Loopy HD:lle saatiin tallennettua useiden eri soitinten ääniä. Eräs lapsi alkoi soittaa omasta mielestään mukavaa rytmiä. Tämä rytminen idea levisi muidenkin lasten soittoon ja siitä lähti syntymään peikkojen oma laulu. Instrumenttilooppien soittamisen jälkeen tallennettiin peikkojen ääntä. ”Tekonaurun” tekeminen oli niin hauskaa, että siitä seurasi aito nauru. Lopuksi äänitettiin peikon ärjyntää ja murinaa. Tämä innosti osan ryhmän lapsista hurjaan ärinään. Oli hauska nähdä, kuinka lapset uskaltautuivat käyttämään ääntään monipuolisesti jokainen omalla tavallaan. Kun musiikkipedagogi kysyi lapsilta “millainen se peikko on”, yksi lapsista vastasi “vihreä”. Idea innosti ryhmän yhteisen peikkolaulun tekoon. Lapset keksivät laulun sanat kysymysten avulla. Laulu jatkui sanoin “peikko on vihreä, peikko soittaa rokkia” ja “peikko on sininen, peikko tykkää tömistellä”.

VÄRIEN SEKOITTAMISEEN LIITTYVÄ ELÄMYKSELLISYYS JA VAPAUS ”ITSE PÄÄTTÄÄ” ON TÄRKEÄÄ JA TUO ROHKEUTTA VÄRIEN KÄYTTÖÖN.

Jokainen lapsi sai vuorollaan toimia DJ:nä ja soittaa äänitettyjä looppeja yhdistellen niitä haluamallaan tavalla. Vaikutti siltä, että oman äänitetyn soiton kuunteleminen oli lapsista jännittävää ja innostavaa. Hauskoista loopeista koostettiin myöhemmin ryhmän oma peikkolaulu iPadin Garage Band -ohjelmalla.

Pienryhmätoiminnan jälkeen laulettiin yhdessä Mörri-Möykky -laulu soitinten kanssa. Säkeistön aikana soittimet odottivat hiljaa, mutta kertosäkeen alkaessa soitettiin yhdessä. Lopuksi rentouduttiin Peikkoäidin kehtolaulua kuunnellen. Lapset makoilivat mukavassa asennossa silmät kiinni laulua kuunnellen ja aikuiset "hulmuttelivat" lapsia huiveilla.

MUSIIKIT

- Peikkojumppa, 4.11.2022 Peikkojumppaa | Satu ja Matti | Yle Areena
- Mörrimöykky, säv. Ja san. Marjatta Pokela

VINKKEJÄ LOOPY HD:N KÄYTTÖÖN:

Looppien äänittäminen ja kuunteleminen tapahtuu helposti iPadilta vain yhtä "nappia" painamalla, joten se on lasten kanssa helppo toteuttaa. Sovellusta voi hyödyntää monissa eri tilanteissa. Sen voi esimerkiksi ottaa mukaan metsäretkelle ja äänittää linnunlaulua tai muita luonnon ääniä. Sovelluksella voi myös äänittää lasten kertomia tarinoita, laulua ja soittoa. Loopy HD -äänitykset voi siirtää tabletilta helposti yhtenä tai erillisinä tiedostoina ja lähettää esimerkiksi sähköpostilla.

Aikuisilla saattaa olla tarkka käsitys, millainen on ”oikein tehty” kuva. Lasten luovuudelle, leikkisyydelle ja vapaudelle tehdä omalla tyylillä täytyy kuitenkin antaa tilaa. Kuva voi olla “oikein tehty” monella eri tavalla.

MONITOIMINAAMARI JA MUSIIKIN VÄRITTÄMÄ TARINA

Tunti aloitettiin Peikkojumpalla. Se oli ollut lasten toive myös kuvismuskarin ulkopuolella. Säkeistöjen välissä on tilaa vapaalle tanssille, jossa näkyi tällä kerralla jo vapautuneempaa irrottelua. Pyllistää-sanan hihittely yltyi naurunremakaksi.

Puolikkaissa ryhmissä jatkettiin peikkonaamareiden tekoa ja musisointia. Maalattuun naamioon leikattiin värikartongista lisää osia, esimerkiksi korvia. Koristelua jatkettiin silkkipaperilla ja höyhenillä. Naamareista tuli hauskoja ja värikkäitä. Lopputulosta käytiin kurkistelemassa peilistä. Osalla peikoista korvat oli liimattu pään päälle kuin pupulla, ja ryhmässä naureskeltiin, että naamari sopi nyt myös vapun ja pääsiäisen juhlintaan.

Oman peikkolaulun kuuleminen tuntui olevan lapsille hieno kokemus. Äänitteeltä tunnistettiin omia ja kavereiden ääniä. Osa uskoi tunnistavansa jopa oman soittimensa äänen. Sattumalta äänitteeseen tallentunut hikka nauratti lapsia. Laulun soittamista harjoiteltiin myös tarinamuodossa. Esimerkiksi kun ”peikkojen metsässä kuului sateen ropinaa”, oli sadeputken soittajien vuoro ja kun ”peikkojen marssin äänet alkoivat kantautua kaukaa”, oli kapuloiden soittovuoro jne.

Kun koko ryhmä oli yhdessä, laulettiin Höllää pöllö -laulu huivien kanssa tanssien. Laulu oli ryhmälle tuttu ja monen suosikki. Lopuksi rentouduttiin taas Peikkoäidin kehtolaulua kuunnellen. Hiljentymisen jälkeen lapset lähtivät jatkamaan päivää levollisen oloisina.

MUSIIKIT

- Höllää pöllö, säv. Janne Ali-Vehmas, san. Liisa Kallio
- Peikkoäidin kehtolaulu, säv. & san. Margit Holmberg

C – DUURISOINNUN SÄVELET: C, E, G.

D – DUURISOINNUT SÄVELET: D, F#, A

PEIKKOJEN VILLI TANSSI

Tällä kerralla kokoonnuttiin salissa. Tila mahdollisti toimimisen yhtenä ryhmänä ja antoi liikkeelle enemmän aikaa ja tilaa. Varhaiskasvatuksen opettaja oli valmistellut keväiseen luontoon liittyvän aloituksen. Siihen kuului rakennettu puunrunko, jonka oksissa oli pieniä hiirenkorvia. Mukana oli myös erivärisiä peikkoja, joiden väriin liittyviä kevään merkkejä arvuuteltiin. Näitä kevään merkkejä oli tutkittu aiemmin ryhmän retkeillessä ulkona.

Sen jälkeen lapset pääsivät tutustumaan Boomwhackereihin. He keksivät yhdessä musiikkipedagogin kanssa, miten eri tavoin niillä voi tuottaa ääntä, esimerkiksi kättä, jalkaa tai lattiaa vasten napauttamalla. Soittimia kokeiltiin käyttää myös “mikrofoneina” siten, että oma ääni voimistuu niiden läpi laulettaessa. Myös ”miekkailu” kaverin kanssa oli hauska tapa tuottaa ääntä. Sen jälkeen lapset jaettiin kolmeen ryhmään. Boomwhackereita oli käytössä kahdeksan kappaletta (C-duuriasteikon sävelet) ja niillä muodostettiin kaksi sointua (C- ja D-duurisoinnut) jakamalla lapset soittamaan sointujen eri säveliä. Kolmas lapsiryhmä soitti rumpuja. Boomwhackereilla soitettiin ryhmissä vuorotellen erilaisia rytmejä Peikkorumpu soi -kappaletta apuna käyttäen. Oman vuoron lopuksi kädet nostettiin ilmaan merkiksi siitä, että toinen ryhmä sai aloittaa. Yhteisen soittohetken jälkeen tanssittiin huivien kanssa Höllää pöllö -laulun tahdissa. Salissa oli tilaa ja se näkyi myös lasten vapautuneempana liikkumisena.

Sitten olikin aika sujahtaa peikon rooliin. Lapsille jaettiin peikkonaamarit ja he kerääntyivät katsomaan itseään salin suuresta peilistä. Ääniä muutettiin ja omalle kuvalle hassuteltiin. Yhteistä tanssia lähdettiin tekemään tarinan kautta. Musiikiksi oli valittu

MUSIIKIT

- Peikkorumpu soi, säv. & san. Esa Lamponen & Resonaarigroup
- Vuorenkuninkaan luolassa, Edvard Grieg
- Peikkoäidin kehtolaulu, säv. & san. Margit Holmberg

Vuorenkuninkaan luolassa. Aluksi peikot olivat lattialla nukkumassa ja vähitellen heräillessään aloittivat venyttelyn. Sitten ne ärisivät ja pullistelivat. Lapset innostuivat ehdottelemaan tanssiliikkeitä ja esiintyivät selvästi mielellään naamarit päässä liikkeitään peilistä seuraten. Musiikin kiihtyessä loppua kohden, myös tanssi kävi hurjemmaksi. Tanssi kuvattiin iPadilla ja lasten toiveesta video katsottiin tanssin jälkeen. Liikkeen videolta katsominen tuntui tärkeältä. Se nauratti lapsia kovasti. Esiintyminen kameran edessä ei tuntunut jännittävän heitä. Loppurentoutuksena toimi edellisen tunnin tapaan Peikkoäidin kehtolaulu.

Ryhmien videoiduista peikkotansseista tehtiin kauden lopuksi kooste, johon lisättiin ryhmässä tehty oma kappale. Lapset pääsivät näkemään myös muiden ryhmien tanssimista. Videolla käytettiin tehosteena nopeutettua ja hidastettua liikettä.

ROOLIN OTTAMISTA JA SIIHEN ELÄYTYMISTÄ TUKEE USEIN PIENIKIN MAHDOLLISUUS NAAMIOITUA TAI MUOKATA ULKONÄKÖÄ PUKEUTUMALLA. ITSE TEHDYSSÄ NAAMIOSSA ON MUKANA TEKIJÄNSÄ KÄDENJÄLKI.

PEHMEITÄ TASSUJA JA PESIÄ

Kahden kuvismuskarikerran kokonaisuus
3–5-vuotiaiden ryhmä

Päiväkodin kuvismuskareiden yhteiseksi teemaksi valittiin aistit, sillä ne ovat monella tavalla mukana kaikessa kuvataidetta ja musiikkia yhdistävässä tekemisessä. Laaja teema antoi tilaa tarttua lapsilta tuleviin ideoihin ja sisällyttää niitä toimintaan. Kuvismuskaria varten lapset keräsivät metsäretkellä luonnonmateriaaleja pesän rakennusaineiksi. Varhaiskasvatuksen henkilökunta auttoi heitä löytämään erilaisia ja sopivan kokoisia materiaaleja, joiden avulla metsän tuntu ja tuoksut saatiin mukaan rakenteluun.

Tunti aloitettiin tuttuun tapaan yhteisellä Mitä tehdään -alkulaululla. Aistiteemaan siirryttiin opettelemalla uusi Karhuntassut-laulu, jossa lauletaan kuulo-, näkö- ja tuntoaistista. Laulussa esiintyviin eläimiin tutustuttiin kuvien kautta. Lapset tunnistivat eläimiä ja niiden nimiä kerrattiin yhdessä. Kaikille eläinten suomenkieliset nimet eivät olleet entuudestaan tuttuja. Samalla kun laulettiin ja leikittiin, kuvista etsittiin laulussa esiintyvät karhun pehmeät tassut, suden tarkat korvat ja ketun viekkaat silmät.

MONIPUOLISET MATERIAALIT TUOVAT TAITEILUUN KEKSIMISEN ILOA. MATERIAALEIHIN LIITTYVIIN AISTIMUKSIIN VOI KIINNITTÄÄ TIETOISESTI HUOMIOTA TEKEMISEN LOMASSA.

TAVOITTEET

- käsitellä eri aisteja musiikin ja kuvataiteen keinoin
- opetella aisteihin ja materiaaleihin liittyviä sanoja
- opetella uusi laulu ja leikki
- kokeilla erilaisia soittotekniikoita
- tutustua uuden materiaalin, paperimassan muotoiluun
- kerätä ja käyttää luonnonmateriaaleja rakentelussa

MATERIAALIT

- kuvia karhusta, ketusta ja sudesta
- soittimia, kuten tamburiinit, kulkuset, kapulat
- paperimassaa
- metsästä kerätyt luonnonmateriaalit
- vanu, lasihelmet, liima

Toiminta jatkui pienryhmissä taidepajassa ja salissa. Taidepajassa pohdittiin, missä laulusta tutut karhu, susi ja kettu voisivat asustaa ja nukkua yönsä. Esimerkiksi karhun talviuniaika oli alkamassa pian ja se tarvitsi mukavan pesän. Paperimassasta paineltiin “karhun pehmeillä tassuilla” pieni piha. Pesän muotoilu aloitettiin paperimassapallosta, johon muotoiltiin sormilla pesäkolo. Paperimassa tuntui lapsista “hassulta ja limaiselta”. Kaikki kuitenkin muovailivat innokkaasti. Kun luola oli valmis ja kiinnitetty pihaosaan, massaan työnnettiin oksanpätkiä puiksi ja kuivakukkia talventörröttäjiksi. Kuivuessaan massa kutistuu hieman ja siihen painamalla kiinnitetyt oksat liimautuivat tiukemmin kiinni. Pesät jätettiin kuivumaan seuraavaan kertaan.

Samaan aikaan salissa opeteltiin Karhun tassut -laulua musiikkipedagogin ja varhaiskasvatuksen opettajien kanssa. Lapset valitsivat soittimeksi marakassin tai tamburiinin. Lämmittelyksi kokeiltiin erilaisia tapoja käyttää soitinta. Erilaisia ääniä syntyi, kun soitinta ravisteltiin, silitettiin tai lyötiin kämmeneen. Soittimeen tutustumista jatkettiin leikin keinoin esimerkiksi viemällä marakassi piiloon selän taakse, navan kohdalle tai olkapäille. Karhuntassut- kappaleessa lauletaan karhusta, ketusta ja sudesta, joiden tassujen ääniä lapset soittivat marakassilla laulun mukana, liikkuen samalla kunkin eläimen tapaan. Kun susi kierteli ja kaarteli laulussa, tehtiin soittimella samaa liikettä. Kuvismuskarin lopuksi keräännyttiin laulamaan yhdessä loppulaulu, Soittorasia.

Seuraavalla viikolla kuvismuskarissa jatkettiin samaa teemaa. Alkulaulun jälkeen jakaannuttiin kahteen ryhmään. Saliin jäänyt ryhmä muisteli, mitä eläimiä Karhun tassut-laulussa oli mukana. Laulun tahdissa soitettiin oksakapuloilla. Lasten kanssa pohdittiin, miten kapuloilla voisi soittaa karhun, suden ja ketun askelia. Karhuntassut -laulun jälkeen lapset pääsivät kokeilemaan ukulelea. He ottivat ukulelen syliinsä oikeaan soittoasentoon ja kokeilivat, millaisia ääniä ukulelen kielistä kuului. Jotkut lapsista kokeilivat soittaa useampaa kieltä yhtä aikaa, jolloin osa tuli samalla ottaneeksi ensimmäisen sointuotteensa otelaudasta.

Toinen pienryhmä kokoontui taidepajaan jatkamaan pesänrakennuspuuhia. Metsäretkeltä kerättyjä materiaaleja tutkittiin yhdessä. Kokeiltiin millaisia ääniä niistä lähtee ja miltä ne tuntuvat. Sammaleen ja kaarnan mukana pajaan tuli metsän tuoksu. Materiaaleja tutkittaessa niiden nimiä ja aisteihin liittyviä sanoja muisteltiin yhdessä. Kivi oli kylmä ja kova, eikä haissut juuri miltään. Havunneulaset olivat teräviä, mutta pehmeitä ja niissä oli kuusen tuoksu. Lapset liimasivat materiaaleja pesään ja sen ympärille. Pajaan oli tuotu myös pehmeää vanua ja sinisiä lasihelmiä, joista lapset tekivät lunta ja jäätä. Monipuoliset materiaalit kiinnostivat lapsia ja eräs lapsista toistikin "lisää, lisää", liimaillessaan niitä pesäänsä. Myöhemmin pesiin tehtiin varhaiskasvatuksen opettajien johdolla muovailuvahasta eläinasukkaita.

Kuvismuskarin jälkeen, seuraavalla metsäretkellä, lapset muistelivat oksakapuloita ja innostuivat etsimään luonnosta lisää luonnon musisointivälineitä, kuten oksia ja kiviä.

MUSIIKIT

- Mitä tehdään, trad.
- Karhuntassut, säv. & san. Elina Simes
- Soittorasia, trad. San. Kaija Löytty

PAPERIMASSAN OHJE

Paperimassa on edullinen ja monipuolinen materiaali. Paperimassan tekoon löytyy internetistä paljon erilaisia ohjeita. Värinää-hankkeessa massa syntyi tällä reseptillä, johon tarvitset:

- Tapettiliisteri-jauhetta
- Vettä
- Selluvillaa (saatavana rautakaupoista Ekovilla puhallusvilla -nimellä)
- Yleisliimaa esim. Erikeeper
- Liitujauhoa (valinnainen)
- Hengityssuojain ja kumihanskat

Tee näin:

Sekoita ensin tapettiliisteri paketin ohjeen mukaan. (Hankkeessa 10 lapsen ryhmää varten sekoitettiin liisteriä noin 2 litraan vettä.) Lisää yleisliimaa n. 1 rkl/litra. Halutessasi voit lisätä 2 rkl liitujauhetta. Liitujauhe ei ole välttämätön, mutta parantaa massan koostumusta. Lisää selluvillaa liisterin sekaan vähitellen sekoittaen. Sekoitusvaiheessa on hyvä käyttää hengityssuojainta, sillä kuiva selluvilla pölyää. Lisää selluvillaa, kunnes massa tuntuu sopivalta muovailuun. Massasta tulee sileämpää, kun jaksaa vaivata pidempään. Massan kannattaa antaa seisoa hetki, mutta pidempään säilytettäessä se muuttuu helposti vetiseksi.

Kolmiulotteisessa työssä paperimassan alle voi rakentaa runkoa esim. sanomalehdestä ja maalarinteipistä, kuten päiväkodin Avaruus-projektissa tehtiin (s. 12).

Musisoinnissa käytetyt oksakapulat innostivat tutkimaan luonnon materiaaleilla tehtäviä ääniä myös metsäretkellä.

VILLEJÄ VALOJA, TEMPOJA JA RYTMEJÄ

Kolmen kuvismuskarikerran kokonaisuus
3-4-vuotiaiden ja 5-vuotiaiden ryhmät

Talvella päiväkodin kuvismuskarissa tunnelmoitiin monin tavoin musiikin ja kuvataiteen keinoin. Soitto, laulu ja tarinointi saivat visuaalisia muotoja valotaiteen avulla. Valotaide sopiikin loistavasti vuoden pimeimpiin päiviin. Tiloja on helppo pimentää, kun aurinko ei kurki ikkunaverhojen välistä. Valotaide on elämyksellistä ja jännittävää. Samoilla välineillä voi keksiä aina uusia kokonaisuuksia. Kuvismuskarin kokonaisuudessa tutkittiin liikkeen, musiikin ja maalaamisen yhteistä rytmiä.

VALON MAALARIT

TAVOITTEET

- tutkia dynamiikkaa ja rytmiä/tempoa valomaalauksen ja musiikin keinoin,
- liikkua, maalata, soittaa ja laulaa erilaisella dynamiikalla: hiljaa, kovaa, varovasti, voimakkaasti.
- kokeilla erilaisia tempoja ja niiden vaikutusta liikkeeseen, maalaukseen ja musiikkiin.

MATERIAALIT

- pimeässä hohtavia drinkkitikkuja, sähkötuikkuja tai pieniä led-valoja
- tabletti ja siinä Light painting-sovellus (Wow! Stuff) sekä jalusta tabletille
- videotykki

Musiikkipedagogi ohjasi alkulaulun, jossa jokainen lapsi toivotettiin tervetulleeksi. Lentäjäkirppu -laulua laulettiin piirissä istuen niin, että lentokoneessa kirppuna oli aina kaksi lasta vuorollaan. Laulun dynamiikka ja leikin käsiliikkeet muuttuivat aina sen mukaan, millainen kirppu ohjaamossa istui. Kun lentoon lähti pikkukirppu sentin mittaisella lentokoneellaan, muutettiin lauluääni pieneksi ja leikin liikkeet tehtiin pienillä eleillä. Kun taas “jättikirppu” astui metrin mittaisen lentokoneen ohjaimiin, muuttui laulu voimakkaaksi ja liikkeet isoiksi. Lapset ehdottelivat, millaisesta kirpusta seuraavaksi lauletaan.

Alkulaulun jälkeen musiikin rytmiä ja tempoa tutkittiin liikkeen avulla. Kun musiikkina oli Juoksee metsän hiiroset lapset lähtivät liikkumaan tilassa hiiren lailla kipittäen. Karhuperhe kävelyllä -kappaleen tahdissa tallusteltiin kuin karhuperhe. Isäkarhu, äitikarhu ja pikkukarhu liikkuivat kaikki eri tavoin.

Perehtyminen valomaalaukseen aloitettiin ilmaan maalaamisella, joka toimi samalla aamuvenyttelynä. Jokainen maalari viritti sormiensa väliin näkymättömän siveltimen ja valitsi siihen värejä. Aluksi arvuuteltiin lapuille piirrettyjen perusmuotojen nimiä. Kun muoto oli tunnistettu, piirrettiin se ilmaan siveltimellä, niin suurena kuin mahdollista. Esimerkiksi ympyrää maalattaessa lähdettiin liikkeelle varpaista kurottaen sivulle ja yläkautta takaisin varpaisiin. Sitten kokeiltiin tehdä sama muoto nopeammin vähän pienempänä. Ennen kuin päästiin varsinaiseen valomaalaukseen, kokeiltiin vielä, miten musiikin tempoa ja dynamiikkaa voisi ilmaista ilmaan maalaten, koko vartaloa käyttäen tai vaikka tanssien.

Valomaalauksessa käytettiin Light painting -sovellusta jalustalla olevalla tabletilla, sekä videotykkiä, jonka avulla maalarit ja katsojat pystyivät seuraamaan maalauksen etenemistä. Valonlähteinä käytettiin pimeässä hohtavia erivärisiä tikkuja, joista jokainen maalari sai valita mieleisensä.

Valojen sammuttua tunnelma oli jännittynyt mutta rauhallinen. Kuvataideopettaja näytti, miten maalaus syntyy valotikkuja liikuttamalla. Sen jälkeen lapset pääsivät maalaamaan kaksi kerrallaan. Ensimmäisellä kierroksella maalaaminen oli vielä kokeilevaa ja varovaista, mutta toisella kerralla jo suurieleisempää ja taustamusiikin tempoa seurailevaa. Kolmannelle kierrokselle mentiin kolmen lapsen ryhmissä. Toisten maalausta seurattiin keskittyneesti. Jokainen maalaushetki oli ajastettu kestämään 30 sekuntia. Maalareiden vuoro vaihtui siis melko nopeasti, eikä omaa vuoroa tarvinnut kauaa odotella.

Lopuksi katsottiin vielä yhdessä kaikkien maalaukset ja annettiin raikuvat aplodit. Varhaiskasvatuksen opettajan kanssa lapset pohtivat, millaisia tunnelmia kuvista välittyi. Löytyikö kuvista jotain esittävää ja miten taustalla soinut musiikki näkyi maalauksissa. Loppupiirissä kaikkien silmät loistivat ja lapset näyttivät kaikki yläpeukkua - tai jopa kahta. Kun kysyttiin, mikä oli kivaa tällä kertaa, niin vastaus oli “kaikki”. Lapset lähtivät rohkeasti mukaan tekemiseen, vaikka ryhmässä kuulemma tapahtuu joskus myös “jäätymistä”. Lopuksi laulettiin vielä laulu Soittorasia.

MUSIIKIT

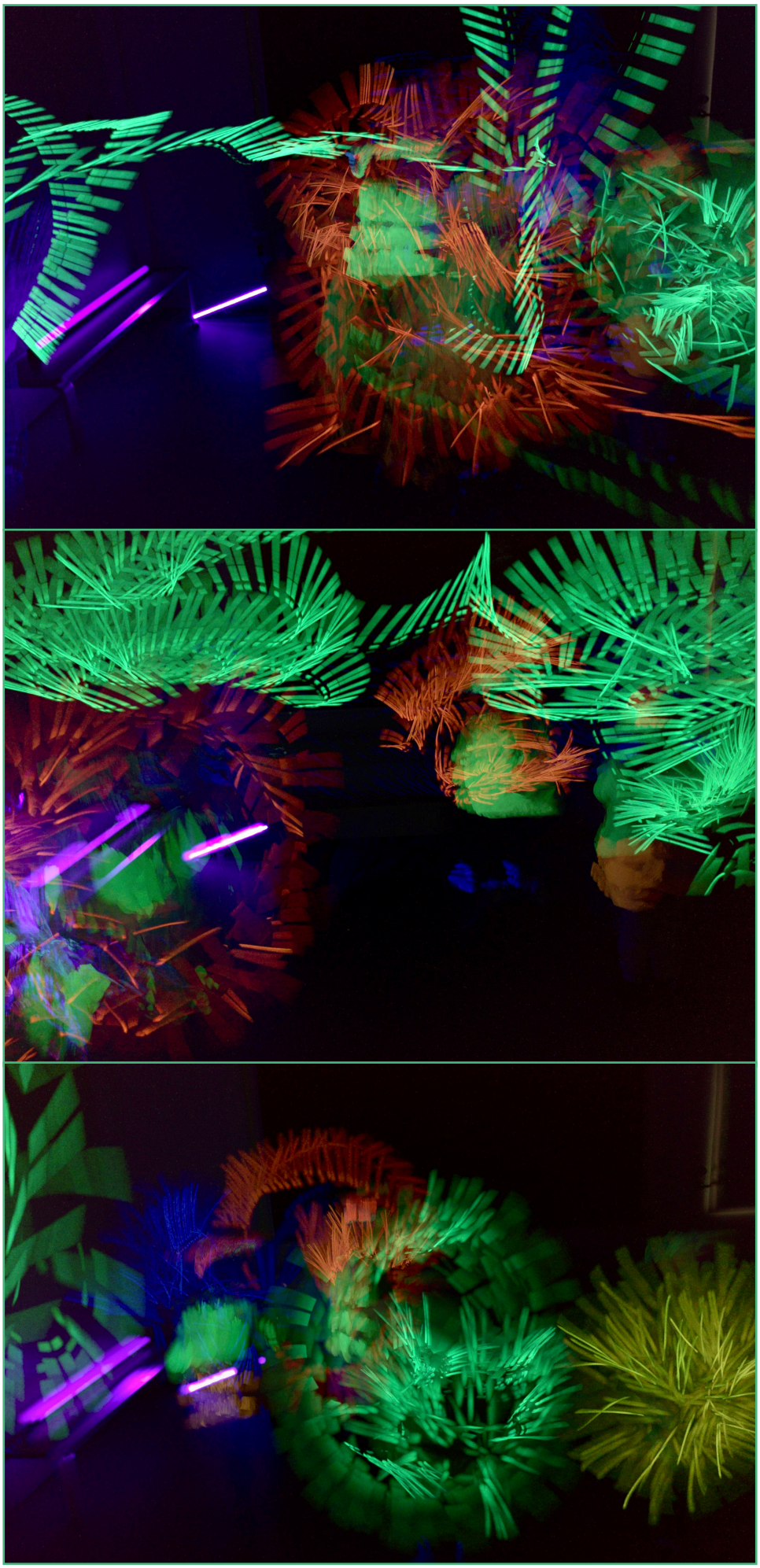
- Lentäjäkirppu, säv. Trad., san. Leena Laasonen-Szilvay (esim. Satu Sopanen)
- Juoksee metsän hiiroset, säv. M.A. Numminen/Jani. San. Uhlenius/M.A. Numminen (esim. Lauluryhmä Muut, 2009)
- Karhuperhe kävelyllä, säv. & san. Jorma Ollaranta (esim. Versomus, Piilometsän säveliä)
- Soittorasia, säv. trad., san. Kaija Löytty (esim. Satu Sopanen ja Tuttiorkesteri)

VINKKEJÄ VALOMAALAUKSEEN

Tabletin valomaalausohjelmalla (Light Painting by Wow! Stuff) valon liikettä saa kuvattua pitkällä valotusajalla pimeässä, jolloin valon liike tallentuu kuvaan. Pienikin valonlähde jättää jäljen, joten huoneen on oltava mahdollisimman pimeä. Tabletin on hyvä olla telineessä, jotta se pysyy paikallaan, sillä esimerkiksi käden tärinä näkyy maalausjäljessä. Telineen ei tarvitse olla ostettu, vaan sellaisen voi tehdä vaikka pienestä pahvilaatikosta, joka asetetaan pöydälle. Valonlähteinä voi käyttää pieniä led-valoja, sähkötuikkuja, pimeässä hohtavia tikkuja tms. Jos oikein innostuu valomaalaamaan, on siihen tarjolla myös tekniikkaan erityisesti suunniteltuja välineitä. Jos haluaa panostaa kuvien kokoon ja laatuun, kuvaukseen kannattaa käyttää järjestelmäkameraa, jossa ISO-herkkyyttä, valotusaikaa ja aukkoa voi säätää halutun lopputuloksen saamiseksi.

VINKKEJÄ MUSIIKKIIN LIITTYEN

Musiikkivalinnoilla voi ohjata toimintaa eri tavoin. Lapsia voi ohjata kuuntelemaan musiikkia ja maalaamaan mitä kuulevat. Musiikin voi antaa myös olla luomassa tunnelmaa tai olla inspiraation lähteenä ilman, että sitä ohjeistetaan erikseen kuuntelemaan. Musiikissa voi olla laulettua tekstiä tai se voi olla instrumentaalimusiikkia. Lasten on helppo uppoutua eläinten maailmaan ja hahmottaa erilaisia musiikillisia rytmejä ja tempoja eläinten liikkeiden kautta. Ikätaso on hyvä huomioida musiikissa. Eskarilaiset saattavat nauttia kappaleista, joissa on hieman jännittävämpi tunnelma. Pienemmille lapsille tutut eläinlaulut voivat olla hyvä valinta. Osa ryhmästä voi myös soittaa tai laulaa muiden maalatessa.

VALOILMIÖITÄ TAIVAALLA

Kahden kuvismuskarikerran kokonaisuus

Päiväkodin luontoteemaan liittyen, otettiin tammikuussa aiheeksi revontulet. Kuvismuskari aloitettiin tutulla alkulaululla, jossa jokainen lapsi kutsutaan nimeltä mukaan laulamaan ja soittamaan rytmimunaa. Laulun jälkeen katseltiin videolta revontulien leikkiä. Revontulista ja muista taivaan valoilmiöistä juteltiin hetki yhdessä. Harva lapsista oli nähnyt revontulia luonnossa, mutta esimerkiksi vuodenvaihteen ilotulitukset olivat monella hyvin muistissa.

Yhteisen hetken jälkeen jakaannuttiin kahteen pienryhmään. Musiikkipedagogin kanssa päästiin kokeilemaan erilaisia soittimia ja muistelemaan niiden nimiä. Mukana oli triangelit, kellopelit, marakassit, rummut ja kapulat. Jokainen lapsi valitsi itselleen mieluisan soittimen. Sen jälkeen opeteltiin uusi laulu Revontulitanssi. Laulua laulettiin ensin niin, että yksi soitinryhmä soitti kerrallaan ja lopuksi kaikki yhdessä. Lapset oppivat laulun nopeasti ja sitä laulettiin yhdessä tunnin lopuksi.

Samaan aikaan toisessa huoneessa revontulien ja valoilmiöiden tutkimista jatkettiin kuvataiteen keinoin. Aluksi huoneesta sammutettiin valot, jolloin ihmeellisen “taikalampun” himmeä valo pääsi esiin. Kuvataideopettaja näytti, miten värit muuttuivat ja saivat hienon hehkun päästessään lampun valoon. Valkoinen paperi hohti vaaleansinisenä ja neonliiduilla piirretyt värit loistivat kirkkaina. Liitujen jälkiä oli kiva vertailla erilaisissa valoissa. Pian kolmikulmaisiin paperiviireihin alkoikin ilmestyä vauhdikkaita

TAVOITTEET

- kuuntelemisen ja oman vuoron odottamisen harjoitteleminen
- tarinan kertominen soittamalla
- oman työn esittely
- laulun, soiton ja liikkeen yhdistäminen
- valotaiteeseen tutustuminen

MATERIAALIT

- Rytmimunia ja muita soittimia
- huiveja
- UV-valo
- neonväriliituja
- paperia, saksia ja kukkakeppejä viireihin

valoilmiöitä. Kun viirin molemmat puolet olivat valmiit, kävi jokainen lapsi vielä ihastelemassa omaa viiriään lampun valossa. 3–4-vuotiaiden ryhmässä kuvataideosuuteen varattu aika kului hyvin piirtämiseen. 5-vuotiaiden ryhmälle tarjolla oli myös saksia, joilla viirin muotoa sai halutessaan muokattua. Viireihin liimattiin vielä myöhemmin neonväriset kepit.

Kun molemmat pienryhmät olivat piirtäneet ja musisoineet, opeteltiin uuteen lauluun tanssiliikkeet. Revontulitanssiin otettiin mukaan värikkäät huivit. Tanssissa on helppo koreografia ja vapaita osuuksia, joissa jokainen tanssija saattoi irrotella omalla tyylillään. Kuvismuskarin lopuksi istuttiin hetkeksi yhteiseen piiriin ja laulettiin tuttu loppulaulu Soittorasia.

MUSIIKIT

- Jamkids-muskareiden alkulaulu, 4.11.2022 Jamkids-alkulaulu - YouTube
- Revontulitanssi, säv. Soili Perkiö, san. Hannele Huovi
- Soittorasia, säv. trad., san. Kaija Löytty (esim. Satu Sopanen ja Tuttiorkesteri)

MUSIIKKISATU JA REVONTULIVIIRIEN IHASTELUA

Revontuli -teemaa jatkettiin seuraavalla kuvismuskarikerralla. Tällä kerralla haluttiin toimia yhtenä isona ryhmänä (n.10 lasta) ja siksi paikaksi valittiin päiväkodin sali. Salissa osa valoista oli himmennetty ja ikkunaverhot suljettu, jolloin uv-lampun valo näkyi paremmin. Lasten tullessa saliin, se oli tunnelmallisesti valaistu. Vain katon pienet ledlamput loistivat kuin tähtinä taivaalla.

Kuvismuskari aloitettiin piirissä istuen musiikipedagogin Me kans-sormijumppalorulla. Loru sai lapset rauhoittumaan ja virittäytymään tulevaan toimintaan. Lorun jälkeen lapsille jaettiin huivit ja tanssittiin edellisellä kerralla opeteltu Revontulitanssi. Koreografian liikkeet olivat jääneet hyvin mieleen ja lapset uskalsivat heittäytyä jo enemmän myös vapaaseen liikkeeseen ja laulaa mukana.

Tanssin jälkeen palattiin taas lattialle piiriin ja muisteltiin soitinten nimiä. Mukana oli kapuloita, rumpuja, marakassit, kulkuset, sadeputki ja “sammakkosoitin” guiro. Kun soittimiin oli tutustuttu, alkoi musiikkisadun suunnittelu. Varhaiskasvatuksen opettaja oli valinnut tarinaksi satuhieronnasta tutun Hopeakettu ja tunturi (kirj. Sanna Tuovinen). Tarinasta oli poimittu soitettavaksi erilaisia elementtejä, kuten tunturipuro, tuuli ja koivunlehti. Musiikkipedagogi ohjasi lapset pohtimaan, millaista ääntä esimerkiksi puro voisi pitää ja miten sen voisi tehdä käytössä olevilla soittimilla. Kun jokaiselle tarinan elementille oli löytynyt soitin ja soittaja, jaettiin soittajille vielä kuvat muistin tueksi. Tehtävä edellytti “yhtä tarkkoja korvia kun hopeaketulla”. Sellaiset onneksi löytyivät kaikilta ryhmän lapsilta. Opettajan lukiessa tarinaa rauhallisesti eteenpäin, pysähdyttiin aina pieneksi hetkeksi kuuntelemaan mainittua ääntä. Tarinan loputtua jokainen lapsi toi omalla vuorollaan soittimen takaisin paikalleen. Samalla harjoiteltiin soittimien kunnioittavaa käsittelyä: “Ei heitetä, vaan lasketaan rauhallisesti koriin”.

Seuraavaksi vuorossa oli revontuliviirien ihastelu- ja esittelykierros, jossa hyödynnettiin salin suurta peiliä. Edellisellä kerralla valmistuneisiin revontuliviireihin oli kiinnitetty nyt myös hohtavat kukkakepit varsiksi. Lapset esittelivät vuorollaan oman viirinsä

PIENI LORUTTELU SIIRTYMÄTILANTEEN JÄLKEEN VOI RAUHOITTAA LAPSET KUUNTELEMAAN JA AUTTAA HEITÄ VIRITTÄYTYMÄÄN UUTEEN TOIMINTAAN.

uv-lamppujen valossa, musiikin tahdissa heilutellen ja tanssahdellen ja palasivat sen jälkeen paikalleen aplodien saattelemana. Jos esiintyminen jännitti, sai ottaa kaverin mukaan. Omaa loistavaa viiriä oli helppo tarkastella peilin kautta, myös vaatteiden valkoiset ja kirkkaat värit saivat uutta hehkua lampun valossa.

Toimintaa jatkettiin vielä hetki pimeissä tunnelmissa. Lattialle levitettiin ohut valoverho ja jokaiselle lapselle jaettiin pieni palanen kirkasta neonväristä paperia. Paperin sai rypistää ja heittää sen valoverhon keskelle. Sen jälkeen jakauduttiin verhon ympärille, aikuiset kulmiin ja lapset reunoille. Rytmiä yhteiseen leikkiin saatiin musiikista. Verho nostettiin varovasti ylös ja pienet rypistetyt "kipinät" sinkoilivat ilmaan verhoa heiluteltaessa. Kipinät kerättiin välillä lattialta takaisin harson päälle, ja tällä kertaa lapset saivat pomputella kipinöitä ilmaan verhon alta, kun aikuiset pitivät sitä kulmista ylhäällä. Vanha tuttu leikki sai uutta hehkua uv-valoista. Kipinöinä toimineista kirkkaista paperinpaloista tulikin lasten aarteita ja sovimme, että jokainen saa ottaa yhden kipinän kotiin.

SORMIJUMPPALORU

Lorua voi muokata aina tilanteen ja aiheen mukaan

(Peukalot vastakkain)
Missäs ollaan, missäs ollaan
Sanoo nämä kaks ja kaks

(Etusormet)
Kuvismuskarissa, kuvismuskarissa
Sanoo nämä kaks ja kaks

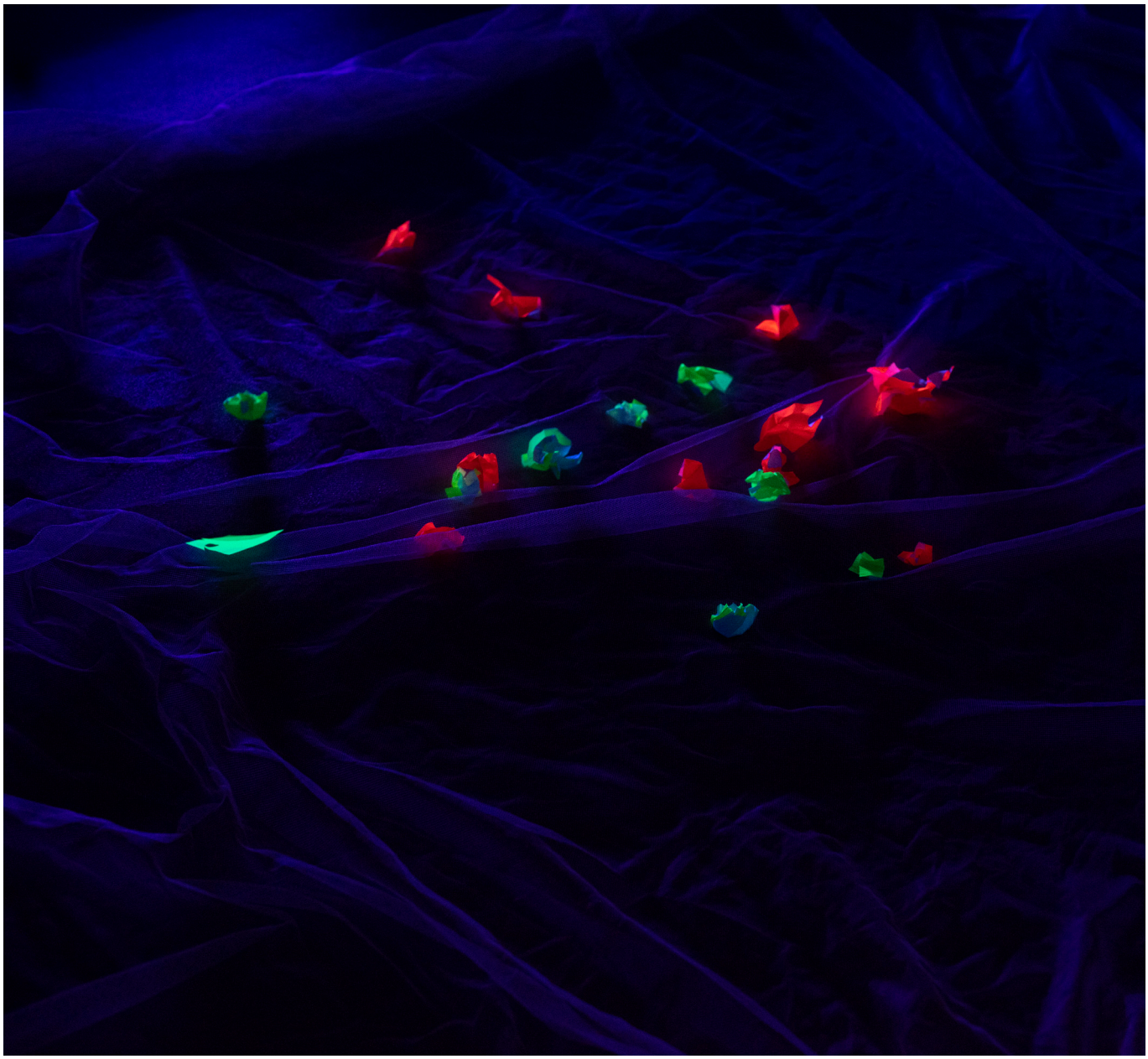
(Keskisormet)
Mitäs tehdään, mitäs tehdään
Sanoo nämä kaks ja kaks

(Nimettömät)
Kuvista ja musiikkia, kuvista ja musiikkia
Sanoo nämä kaks ja kaks

(Pikkusormet ja "pienellä äänellä")
Me kans! Me kans!
Sanoo nämä kaks ja kaks

VINKKEJÄ UV-VALON KÄYTTÖÖN

Uv-valolla saa tunnelmallisia ja jännittäviä valaistuksia erilaisiin juhliin ja esityksiin. Valoa hankkiessa kannattaa kiinnittää huomiota lampun valotehoon ja kokoon. Valo saa valkoisen hehkumaan kirkkaana. Tarjolla on myös erilaisia neonvärejä maalaamiseen ja piirtämiseen, esimerkiksi kirkkaat korostuskynät, neontussit ja -maalit. Kasvomaalaukseen löytyy uv-valossa hohtavia meikkejä. Tarkoitukseen sopivia teippejä, villalankoja ja papereita voi myös hyödyntää monin tavoin taideprojekteissa. Myös Tonic-vesi saa kylmän sinisen hehkun uv-valossa.

VÄRINÄÄ VARHAISKASVATUKSESSA -HANKKEEN KOORDINAATTORIT:
Ulla Hairo-Lax, apulaisrehtori, Vantaan musiikkiopisto
Marja Juutinen, johtava opettaja, Vantaan kuvataidekoulu

Vantaan musiikkiopisto musiikkiopisto.vantaa.fi
Vantaan kuvataidekoulu kuvataidekoulu.vantaa.fi

VÄRINÄÄ VARHAISKASVATUKSESSA -HANKKEESSA OPETTANEET MUSIIKKIPEDAGOGIT:
Anu Luukela
Sopu Oksanen
Veera Raatikainen
Kati Rantala

SEKÄ KUVATAIDEOPETTAJAT:
Sini Anttila-Rodriguez
Kati Leskinen
Ossi Poijärvi

Värinää varhaiskasvatuksessa -hanke sai alkunsa toiveesta saada taiteen perusopetusta osaksi varhaiskasvatusta vantaalaisiin kunnallisiin päiväkoteihin. Vantaan kuvataidekoulu ja Vantaan musiikkiopisto ideoivat pilottihankkeen, jota Opetushallitus rahoitti syyskauden 2021 ja vuoden 2022 ajan. Hankkeen perusajatuksena oli kehittää pedagogista toimintaa yhteistyössä taiteen perusopetuksen (TPO) opettajien ja varhaiskasvatuksen henkilöstön kanssa ammatillisen osaamisen ja yhteisopettajuuden pohjalta. Toiminta tarjottiin päiväkotilapsille maksuttomana.

Tämä kirjanen on tarkoitettu alle kouluikäisiä lapsia opettaville musiikki- ja kuvataidepedagogeille sekä varhaiskasvatuksen henkilöstölle. Reseptikirja antaa eväitä musiikin ja kuvataiteen opetuksen perusteisiin sekä useita vinkkejä digitaalisten välineiden käyttöön pienten lasten opetuksessa.

Vantaa
Vanda

Vantaan
musiikkiopisto

VANTAAN KUVATAIDEKOULU
VUODESTA 1982